

NGF AGRONOMIE SEMINAR DRUK BEZOCHT

V.l.n.r.: Koert Donkers, William Boogaarts, Jannes Landkroon en Niels Dokkuma.

Het eerste [NGF Agronomie](#) seminar op vrijdag 11 september tijdens het KLM Open op de Kennemer Golf & Country Club in Zandvoort was met 113 inschrijvingen druk bezocht. De bijeenkomst stond in het teken van de [Green Deal Sportvelden](#), gericht op het afbouwen van pesticidengebruik en de wijze waarop golfbaanbeheerders dit in de praktijk zullen moeten oppakken. Een van de hoogtepunten was de presentatie van Edwin van der Knaap die de leercurve van verduurzaming in de tuinbouwsector toelichtte. Maar klap op de vuurpijl waren de fantastisch ontvangen best management practice *pitches* door de NGA-vakmannen Koert Donkers, William Boogaarts, Jannes Landkroon, die deelden hoe ze nu al in de dagelijkse praktijk aan duurzame speelkwaliteit en plantgezondheid werken!

GREEN DEAL SPORTVELDEN

Binnenkort wordt overeenstemming verwacht over de Green Deal Sportvelden. In deze samenwerkingsovereenkomst tussen sportsector, overheid, milieuorganisaties en drinkwaterbedrijven worden afspraken gemaakt over het gebruik van pesticiden op sportvelden.

De essentie van de Green Deal komt neer op het zoveel mogelijk terugdringen van gebruik tot 2020 voor zover dit technisch haalbaar is en – daarnaast – het objectief onderbouwen én het reguleren van uitzonderingen op het verbod op het gebruik van pesticiden dat staatssecretaris Mansveld per 2020 wil instellen. De wetgeving met betrekking tot dit verbod is momenteel in voorbereiding.

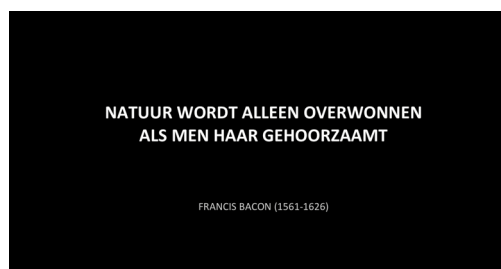
De komende jaren moeten de beheerders van golfbanen en sportvelden [de uitdaging](#) aangaan om, binnen dit striktere kader, [toch de speelkwaliteit te kunnen blijven bieden](#), die de sport vraagt.

OPENING

Willem Zelsmann: *'We kunnen trots zijn op hoe goed en duurzaam wij de Nederlandse golfbanen al onderhouden. Maar voor de toekomst van de golfsport willen we, op termijn, af van het gebruik van pesticiden.'*

NGF-president Willem Zelsmann opende het seminar. Hij gaf kort maar krachtig aan waarom duurzaam beheer van golfbanen al jaren een belangrijk speerpunt is van de NGF: 'We zijn uiteindelijk te gast in het natuurlijke landschap en willen, op termijn, af van het gebruik van pesticiden. De perceptie rond pesticidengebruik staat op gespannen voet met het imago van golf als gezonde sport.'

Willem introduceerde de nieuwe NGF Duurzaam!Golf film: 'Golf, te gast in het natuurlijke landschap'.

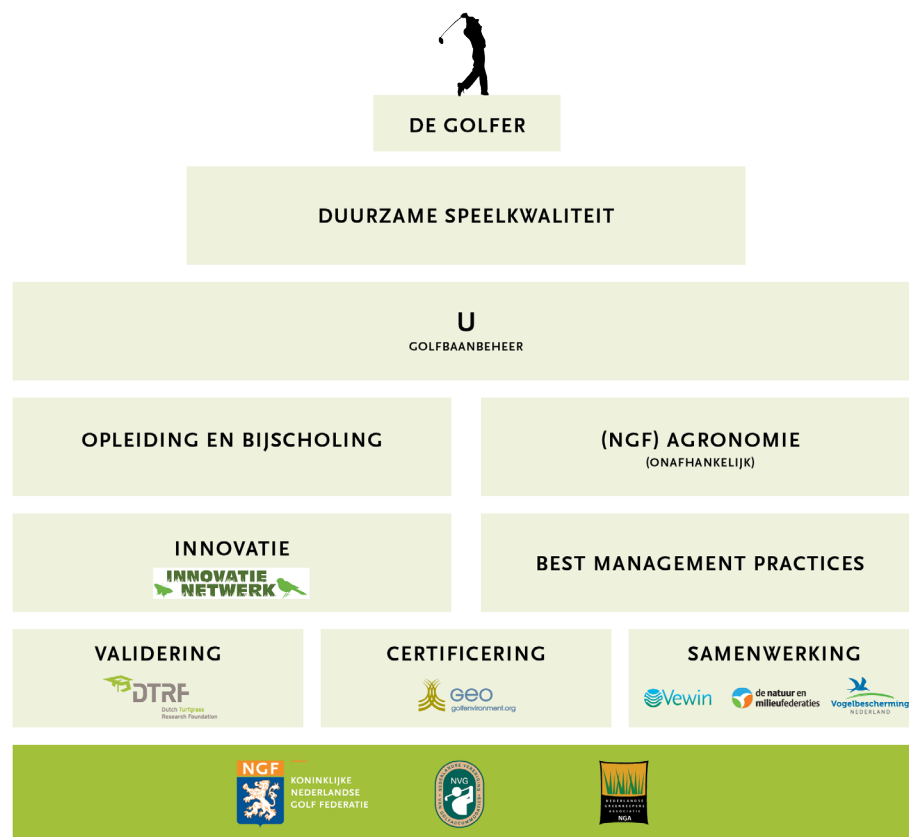
HET WAAROM VAN DE GREEN DEAL SPORTVELDEN

Joris Slooten: 'Er ligt inmiddels een stevig fundament voor verdere verduurzaming van de golf-sport; samenwerking, validering, innovatie, GEO-certificering en onafhankelijke agronomie vormen de basis. Het is nu aan de verantwoordelijke baanbeheerders om lokaal in te zetten op verdere verduurzaming.'

Joris Slooten, bij de NGF belast met Ontwikkeling Golf, [schetste](#) de bredere kaders van duurzaamheid en lichtte toe waarom de Green Deal Sportvelden als oplossing gezien moet worden voor het aangekondigde pesticidenverbod.

De Green Deal is een logische, volgende stap in de lijn die de Europese politiek in 2000 heeft ingezet met de Kader Richtlijn Water. Specifieke uitzonderingen op het verbod na 2020 maken alleen kans op basis van objectief bewijs. Politiek draagvlak in dit verband zal mede afhangen van de bereidheid van de sector om de komende jaren het gebruik verder te beperken én inzicht te geven in de beheerpraktijk van golf.

Ter ondersteuning van golfbaanbeheerders is er de laatste jaren gewerkt aan een stevig fundament. Joris legde dat uit aan de hand van het model hieronder, waarbij de duurzame speelkwaliteit voor de golfer bovenaan staat.

Hij wees op het risico dat de maatschappelijke discussie rond de golfsport vooral in het teken van pesticidengebruik komt te staan. Het gebruik binnen golf is al marginaal en zal altijd beoordeeld moeten worden vanuit het totale perspectief op en de toegevoegde waarde van de golfsport. De bewijslast voor deze economische, sociale en ecologische waarde ligt bij de sector zelf. Hij sloot af met de constatering dat duurzaam draagvlak voor golf alleen kan ontstaan in de overlap van deze drie belangen. De GEO-methodiek is hiervoor bij uitstek geschikt.

De Green Deal biedt in dat opzicht een uitgelezen kans om de samenleving inzicht te geven in de wijze waarop golf nu al invulling geeft aan duurzaam beheer en wat we doen om dit verder te verbeteren.

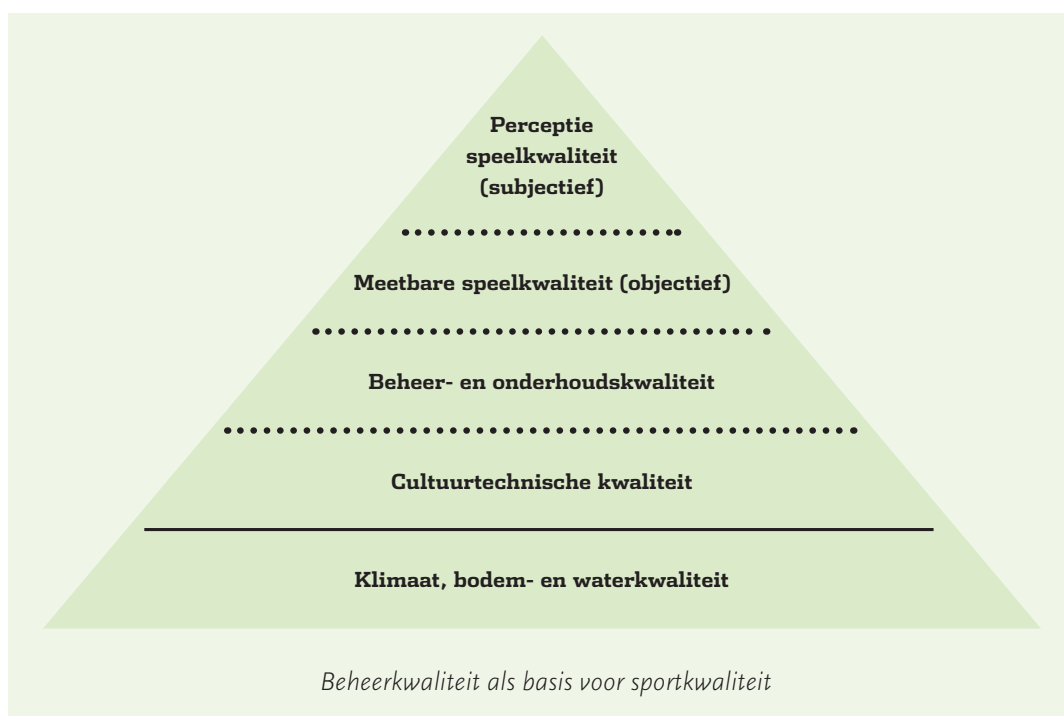
NGF AGRONOMIE

Niels Dokkuma: *'Best management practices in Integrated Turfgrass Management; dat is dé oplossingsrichting. En dit is al op menig golfbaan de praktijk. Het gaat erom dit meer te delen, want er zijn geen wondermiddelen en miraculeuze oplossingen. Back to basics, less is more!'*

NGF agronoom Niels Dokkuma gaf daarna een eerste [doorkijk naar de oplossingsrichting](#), of beter gezegd het gezamenlijke proces van de gehele sector hierin. Alles in vogelvlucht voor het seminar, maar in de komende weken, maanden en jaren steeds verder uitgewerkt en gecommuniceerd. Het speerpunt in de [nieuwe dienstverlening](#) zijn best management practices in Integrated Turfgrass Management.

De reden dat de NGF zich met agronomie bemoeit, is dat er een hoge verwachting over de speelkwaliteit bestaat maar dit alleen structureel bereikt kan worden als het beheer gebeurt in harmonie met de natuurlijke omgeving. En juist [de speelkwaliteit staat onder druk](#) door het komende pesticidenverbod.

Vervolgens werd de piramide 'Beheerkwaliteit als basis voor sportkwaliteit' als denkmodel geïntroduceerd. Het model moet bijdragen aan het inzicht dat evenwichtig beheer de enige manier is om duurzame speelkwaliteit voor elkaar te krijgen.

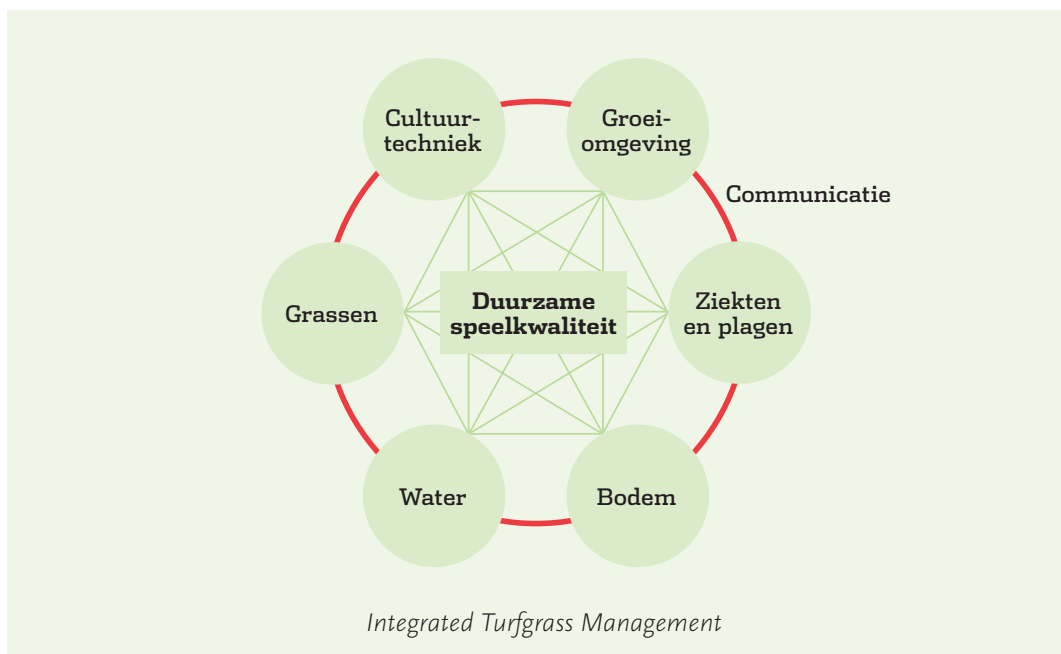

Twee belangrijke uitgangspunten in het model zijn:

1. de ambitie om de speelkwaliteit duurzaam te maken, moet samenhangen met de breedte van de basis; onevenwichtigheid leidt tot symptoombestrijding, waaronder pesticidengebruik.
2. perceptie van speelkwaliteit en objectieve speelkwaliteit zijn twee verschillende dingen. Objectivering is noodzakelijk om een zinvolle discussie te kunnen voeren op clubniveau.

Integrated Turfgrass Management

Om tot de duurzame speelkwaliteit te komen, wordt het Integrated Turfgrass Management model geïntroduceerd. Dit is gebaseerd op de *fundamentals of good greenkeeping*. Het draait om de gezondheid van de grasplant als resultaat van het bodem-water-plantsysteem. De winst zit in de marginale verbeteringen per onderdeel en de integratie van de onderdelen.

Met het identificeren, analyseren, valideren en vooral delen van best management practices zal de dienstverlening van NGF Agronomie gestalte krijgen. De nadruk ligt dus op meest effectieve werkmethoden, die zich bewezen hebben en nu al op menig golfbaan gemeengoed zijn. Niels ging in op enkele concrete voorbeelden, later in de middag vervolgd door de drie NGA-hoofdgroenkeepers.

MONITORING CHEMISCHE BESTRIJDINGSMIDDELEN

Geert Cuperus: *'Een mooie respons op de tweede enquête over het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen. De monitoring zal in de toekomst verder uitgebreid worden.'*

Namens de Green Deal Golfalliantie NGF - NVG - NGA [presenteerde](#) Geert Cuperus de eerste resultaten van de enquête 'Monitoring gebruik chemische bestrijdingsmiddelen' over 2014. Hij ging kort in op het belang van de nulmeting, uitgangspunten en aanpak. Na het presenteren van de concrete resultaten, gaf hij een doorkijk in de toekomst: de monitoring zal steeds gedetailleerder en jaarlijks herhaald worden.

TOERNOOIPREPARATIE KLM OPEN 2015

Na de pauze werd een korte [GOLF.NL film](#) getoond over de toernooipreparatie van de Kennemer G&CC voor het KLM Open 2015.

LESSEN UIT DE TUINBOUW: DE GREEN DEAL ALS KANS

Edwin van der Knaap: *'Het is belangrijk dat de wetenschap oplossingen aanreikt om anders en duurzamer te werken en te produceren, maar het is aan de markt om van die kennis echte toepasbare innovaties te maken'*

Senior adviseur bij DLV Plant, Edwin van der Knaap, gespecialiseerd in innovatiemanagement in de tuinbouw, gaf inzicht in de [lessen uit de tuinbouw](#) waarbij verschillende afspraken met de overheid de dagelijkse praktijk in belangrijke mate bepalen. Zijn uiteenzetting over het omzetten van theoretische kennis tot innovatie op de werkvloer was zeer inspirerend evenals zijn verhaal over de persoonlijke keuze voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). Een duidelijk boodschap die Edwin meegaf was om de input af te wegen tegen de trade-offs van emissies: hoeveel milieuvervuiling vindt er daadwerkelijk plaats?

INTEGRATED TURFGRASS MANAGEMENT: BEST PRACTICES

NGA hoofdgreenkeepers: *'Dit is nu hoe wij in de dagelijkse praktijk aan duurzame speelkwaliteit en plantgezondheid werken!'*

Tot slot gaven NGA hoofdgreenkeepers Jannes Landkroon (Grontmij), William Boogaarts (De Enk Groen & Golf) en Koert Donkers (Golfbaan Princenbosch) [een inspirerend kijkje in hun dagelijkse beheerpraktijk](#). De vraag aan hen was om voorbeelden te geven van hun best management practices om tot duurzame speelkwaliteit en plantgezondheid te komen. De slides spreken verder voor zich, evenals hun [verslag!](#)

DISCUSSIE EN AFSLUITING

NGF-bestuurslid Duurzaam!Golf Marieke van Rhijn sloot de interactieve en inspirerende middag af met enkele [stellingen](#) die een korte maar levendige discussie opleverde.

Informatie en downloads: www.ngfinformatieplein.nl > Project: NGF Agronomie
Contact: n.dokkuma@ngf.nl

De doelstelling van NGF Agronomie is het assisteren van golfbanen en -clubs op het gebied van duurzaam onderhoud en beheer, door middel van onafhankelijke voorlichting en ondersteuning. Alle aanbevelingen zijn onafhankelijk van aard, omdat de NGF geen banden of verplichtingen heeft naar producenten, leveranciers of aannemers. Omdat snelle oplossingen zelden resulteren in permanente verbetering zullen sommige aanbevelingen niet makkelijk te implementeren zijn en kan het langer dan een jaar duren voordat de effecten duidelijk worden. De focus ligt op het borgen/verhogen van de duurzame beheer kwaliteit en daarmee speelkwaliteit ter bevordering van het speelplezier en de sportkwaliteit. Evenals toekomstbestendig pesticidengebruik in het kader van de Green Deal Sportvelden.